

## Átfogó értékelés

Hajdúnánás Városi Önkormányzat

2013. évi

gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak  
ellátásáról



## Hajdúnánás Városi Önkormányzat

### 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés

Hajdúnánás Városi Önkormányzat 2013. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 10. számú mellékletében foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően készült.

#### 1. Hajdúnánás Város demográfiai mutatói

Hajdúnánás Város lakosainak száma 17603 fő volt 2013-ban, ebből 8681 férfi, 8922 fő nő, mely minimális mértékben alacsonyabb az előző évi adatoknál.

**A 0-18 éves gyermekek száma 3305 fő, vagyis a lakosság 18 %-a kiskorú.** A városban 2773 fő a 65 éven felüliek száma, az aktív korúak pedig e két korcsoport között 11525 főként mutathatók ki. A kiskorú lakosság összetételében megfigyelhető, hogy amíg a 8-12 éves korosztály 183-208 fő, addig a 0-6 éves korosztály mindössze 140-150 fő között mozog. Születéskor a lányok kevesebben vannak, azonban az életkor előrehaladtával kiegyenlítődik az arány, majd az 55-60 év betöltése után az idősebb népességet vizsgálva a nők vannak többségben.

#### 2. Pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása Hajdúnánáson

A Gyvt. 14. § (1) bekezdésében foglalt meghatározás szerint a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét biztosítják a pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI törvényben meghatározott hatósági intézkedések.

**A pénzbeni és természetbeni ellátások célja, hogy a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családokat segítsék annak érdekében, hogy a gyermek családi környezetben történő ellátása biztosított legyen.**

Hátrányos/halmozottan hátrányos helyzet megállapítása esetében elmondható, hogy 2013-ban jelentősen módosultak a jogosultság feltételei. Míg korábban halmozottan hátrányos helyzet megállapítására abban az esetben volt lehetőség, amennyiben a gyermek jogán a szülő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült és a szülő nyilatkozott arról, hogy legfeljebb az alapfokú oktatás 8. évfolyamát fejezte be sikeresen, addig jelenleg egy hármas feltételrendszerből két feltételnek egyidejűleg kell teljesülnie: a szülő alacsony foglalkoztatottsága, és/vagy a szülő alacsony iskolai végzettsége, és/vagy elégtelen lakókörnyezetben élő gyermek igényelheti a 2H/3H státusz megállapítását.

A jogosultság megállapításának feltételei is megváltoztak: korábban a gyermekvédelmi kedvezményt követően lehetett kérni a 2H/3H megállapítását, a jelenlegi szabályok szerint a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg kell vizsgálni a gyermek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetét.

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásokkal** kapcsolatos ügyintézés a Hajdúnánási Közös Önkormányzati Hivatal Önkormányzati és Igazgatási Iroda Szociális Csoportja végzi Gyvt., a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.), valamint a pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatások megállapításának helyi szabályairól szóló 15/2008. (VII. 7.) Önkormányzati Rendelet (ÖR.) alapján.

A pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokkal kapcsolatos, 2013. évi munkájukról az alábbiakban adnak számot:

Az egyes pénzbeli és természetbeni ellátásokkal kapcsolatos jogosultsági összeghatárok 2013. évben sem változtak, így a Gyvt. 19. § (2) bekezdése szerint *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre* jogosult a gyermek, amennyiben a családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2013. évben: 28.500,- Ft) 140 %-át, egyedülálló szülő, v. tartós beteg/fogyatékos gyermek, valamint nagykorú kérelmező esetén 130 %-át, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a 19. § (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény** annak igazolására is szolgál, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult ingyenes tankönyvre, a gyermekétkeztetés normatív kedvezményeinek igénybe vételére - a gyermekek mind a 8 évfolyamon ingyen étkezhetnek -, továbbá évente kétszer, augusztus és november hónapban **5.800-5.800 forintos** pénzbeli támogatásra, továbbá, egyéb feltételek fennállása esetén is – óvodáztatási támogatásra.

**2013. december 31-én 820 család 1409 gyermeke részesült gyermekvédelmi kedvezményben, 16.054 e Ft összegben.**

A 820 családból 310 azon családok száma, ahol a szülő egyedülállóként gondoskodik gyermekeiről.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelmek elutasítására 43 esetben került sor. Indoka kizárólag a jogszabályban meghatározott jövedelmi határt meghaladó jövedelem a családban.

- A Gyvt. 20/A. §-a szerinti, az augusztus és november hónapban tanulói jogviszonyban álló gyermekeknek járó **5.800-5.800 forintos** pénzbeli támogatás kifizetése határidőre megtörtént, melyet 100 %-ban visszatérített a központi költségvetés. A 2013. évben végrehajtott mindkét kifizetés esetében a támogatottak már kizárólag Erzsébet utalvány formájában részesültek az ellátásban.

- **Óvodáztatási támogatás** megállapítására 2009. óta van lehetőség azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, gondoskodik a rendszeres óvodába járatásáról, és 8 általánosnál magasabb iskolai végzettsége nincs. Ez a támogatás első

alkalommal 20 ezer forint, ezt követően, a feltételek fennállásáig 10-10 ezer forint, mely tárgyév június és december hónapjában kerül kifizetésre. **A 31 támogatási esetben összesen 330 ezer forint került kifizetésre a jogosultak részére**, mely összeg teljes egészben a központi költségvetés által megtérítésre került.

A **rendkívüli gyermekvédelmi támogatás** célja, segíteni azokat a gyermekeket, akiknek ellátásáról családjuk más módon nem tud gondoskodni, illetve alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak.

**2013-ben 240 esetben került sor rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kiutalására, összesen 2.945 eFt összegben**, melyről az Egészségügyi és Szociális Bizottság döntött. Az elutasítások száma 23 volt, melynek indoka a jogszabályban meghatározott jövedelmi küszöböt meghaladó összegű bevétel a kérelmező családban.

Ezen felül, - **természetbeli ellátásként** – az ÖR-ben szabályozásra került fentiekén túl a rászoruló gyermekek **étkezési támogatása** is, melyet a szülő kérésére, az iskola javaslatára, a nem városunkban tanuló gyermek részére állapít meg az Egészségügyi és Szociális Bizottság.

**2013. évben 39 gyermek részesült étkezési támogatásban.**

Helyi rendeletünk – polgármesteri hatáskörben - lehetőséget biztosít még a **Hajdúnánás-Tedey vonatkozásában, továbbá az iskolák átszervezése következtében** a távolabbi utcákból járó gyermekek **buszbérletének** megvásárlásához. 2013. évben 177 támogatási esetben kaptak a gyerekek segítséget a bérlet megvásárlásához, 895 e Ft összegben.

Az Önkormányzat által saját forrásból biztosított **tűzelőtámogatás** ugyan nem kifejezetten gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott támogatás, azonban **a támogatásban részesülő 229 ellátott közül 60 azon családok száma, ahol kiskorúak is élnek.**

A nyári szünidőben, 49 napon keresztül tovább **folytatódott 2013. évben is a szociálisan rászoruló gyermekek nyári étkeztetése.** A pályázati úton finanszírozott programban a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve a Hajdúnánási Gyermek- és Közétkeztetési Nonprofit Kft. konyhája által elkészített napi egyszeri meleg étkeztetésben **319 hajdúnánási gyermek részesült** ingyenesen.

### **3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások**

#### **3/A Gyermekjóléti alapellátások biztosítása – személyi és tárgyi feltételek**

Hajdúnánás Városi Önkormányzat a jelenlegi intézményét 1998. óta működteti. **2013. évi változás, hogy a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsőde új székhelyre (4080 Hajdúnánás, Kossuth u. 19. szám) költözött.** Az épületben mind a gyermekjóléti szolgálat, mind a családsegítés és a tanyagondnoki szolgálat akadálymentes környezetben kapott elhelyezést. Jelentős tárgyi eszköz beruházással, a feladatkört és kliensforgalmat jobban kielégítő, jobb elosztású, több és kisebb alapterületű irodákban, új irodai berendezésekkel felszerelt helyiségekben biztosítják a munkatársak az ellátásokat.

2013. október 01-től a **feladatellátás területi bővülése** nyomán **Újtikoson és Tiszagyulaházán** a Művelődési Ház épületében található helyiségben **is történik ügyfélfogadás**. Az ellátás számára nyitva álló helyiség alapbútorzattal, számítógéppel ellátott, a munka megkönnyítését mobiltelefon használata teszi lehetővé. E feladatellátáshoz kapcsolódóan október hónapban a kirendelt munkavállaló részére mindkét község által finanszírozott irodaszer került biztosításra. Informatikai eszközökből Hajdúnánás Városi Önkormányzat 1 db. lapscennert és 1 db. laptopot bocsátott rendelkezésre.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsőde integrált intézményén belül a Gyermekjóléti Szolgálatnál, mint szervezeti egységnél *4 fő családgondozó és 1 fő családgondozó asszisztens*, a Városi Bölcsődében *9 fő kisgyermeknevelő* látta el a feladatot. Az elmúlt évben 3 fő gyermekgondozási díjban részesült, akiknek támogatott foglalkoztatással történt a helyettesítő feladatellátása. A Gyermekjóléti Szolgálatnál foglalkoztatott dolgozók szakmai végzettségüket tekintve megfelelnek a jogszabályi feltételeknek.

2001-től a szociális foglalkoztatással kapcsolatban kiépült továbbképzési rendszer kötelező érvénnyel teszi szükségessé a képzettségi szinthez kapcsolódó pontértékek megszerzését. Sikeres pályázati lehetőség révén munkavállalónként 131 000 forint összegben lehetővé vált e kötelezettség teljesítése.

A technikai állomány létszáma 3 fő, akik támogatott közfoglalkoztatás keretében végzik az intézményben a takarítás és mosás feladatait.

### **Ellátotti létszám alakulása**

*A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységét, a településen megjelenő gyermekjóléti szolgálat kompetenciájába tartozó problémáknak és azok kezelésének átfogó összesítését az intézményvezető az alábbiak szerint összegzi:*

„Az elmúlt évben Hajdúnánáson **a Gyermekjóléti Szolgálat 82 család 191 gyermekét gondozta.**

Életkor szerinti megoszlásban 0-2 év közötti 10 %-uk, 3-5 év közötti 11 %-uk, 6-13 év közötti 39 %-uk, 14-17 év közötti 33 %-uk, 18 éves 7 %-uk. Nemek szerinti megoszlás szerint 47 %-uk lány, 53 %-uk fiú. Hátrányos helyzetűnek minősített 12 %-uk, halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített 88 %-uk.

149 gyermeket gondoztunk gyermekjóléti alapellátásban, 22 gyermeket védelembe vétel keretén belül, és 19 átmeneti nevelt gyermek vérszerinti szüleihez jártunk a gyermekek családjukba történő visszagondozása érdekében. 2 gyermeket utógondoztunk a gyámhivatal döntése alapján, átmeneti nevelésük nagykorúságuk előtt történő megszűnése miatt.

Családból való kiemelés javaslatunkra 2 esetben történt.

Az elmúlt évben felkérésre 115 db környezettanulmányt végeztünk.

A felsorolt gondozotti létszám nem tartalmazza azon kapcsolatfelvételek és környezettanulmányok számát amelyekből nem lettek gondozott esetek.

### **Az észlelő és jelzőrendszer működtetése**

A gyermekjóléti alapellátás legfontosabb feladata a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, ennek érdekében az észlelő és jelzőrendszer működtetése.

A 2013. évben a jelzőrendszer által a Gyermekjóléti Szolgálathoz **193** írásban történő problémajelzés érkezett:

- egészségügyi szolgáltatótól: 13
- átmeneti gondozást biztosítók: 3
- nevelési-oktatási intézményektől: 91
- rendőrségtől: 25
- ügyészségtől, bíróságtól: 1
- pártfogói felügyelői szolgálattól: 7
- állampolgár: 1
- kormányhivatal (gyámhivatal): 52 jelzést kaptunk.”

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai a gyermekek mindenek felett álló érdekét a hatályos jogszabályok, szakmai standardok szem előtt tartásával, a fokozatosság elvét követve, a településen lakók szociális, környezeti és személyiségi jellemzőit, valamint szociokulturális sajátosságait figyelembe véve vesznek gondozásba, kezdeményeznek hatósági intézkedést a jelzett kiskorú érdekében.

Az esetek nagy része nem a család, gyermek önkéntes jelentkezésével indul, hanem a **jelzőrendszer valamely tagja hívja fel a figyelmet** arra, hogy a családban élő gyermek nem megfelelően nevelkedik, valami probléma van vele. A gyermekjóléti szolgálat munkatársainak legfontosabb feladata, hogy megértessék és elfogadtassák az együttműködés szükségességét, amellyel a probléma megoldására a gyermek érdekében sor kerülhet.

A gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint a következők szerint alakult:

<b>Probléma típus</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>
Anyagi	1078	890
Gyermeknevelési	528	403
Gyermek intézménybe beilleszkedési nehézség	114	103
Magatartás-, telj. zavar	164	265
Családi konfliktus	280	145
Szülői elhanyagolás	115	183
Szülők, v. család életvitele	459	308
Családon belüli bántalmazás	51	32
Fogyatékoság, retardáció	25	17
Szenvedélybetegség	61	27
<b>Összesen:</b>	<b>2 875</b>	<b>2 373</b>

A gondozott családok esetében legnagyobb számban az **anyagi** (megélhetési, lakhatási) okok miatt felmerülő problémák jelentkeztek. A 2012-es évhez képest javulás érzékelhető, de még mindig ez a fő probléma. Minden helyi szociálpolitikai produktumot teremtő eszköz kiemelt szerepű a megélhetési gondokkal, anyagi problémákkal küzdő, szociálisan rászorult lakosság megsegítésében.

Nagy számban tapasztaltak a családgondozók **gyermeknevelési problémákat**, illetve sokszor szembesültek a **gyermek devians viselkedésével. Kiemelkedően megnőtt a problémák között a magatartás és teljesítmény zavar.** Nagyon magas az **iskolai igazolatlan hiányzások** száma, melyekről – a jogszabály módosításnak köszönhetően – egyre több jelzést kapunk. Igen gyakoriak a **szülői elhanyagolásból** (fizikai, lelki) adódó problémák, amelyek jelentősen emelkedtek 2012-höz képest.

2013-ban a problémák kezelése terén a Gyermekjóléti Szolgálat információnyújtást 1 040 esetben, segítő beszélgetést 120 esetben, tanácsadást 148 esetben, hivatalos ügyintézkést 136 esetben, családlátogatást 353 esetben 96 gyermek meglátogatásával, más szolgáltatás közvetítését 11 esetben 8 gyermek számára, első védelembe vételi tárgyaláson való részvételt 2 esetben 1 gyermek ügyében, felülvizsgálati tárgyaláson való részvételt átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekeknél 6 esetben 7 gyermek ügyében, védelembe vétel esetén 2 alkalommal 2 gyermek ügyében végzett.

Szabadidős programok keretében 162 gyermek fordult meg a szolgálatnál. Adományozás keretében **890 gyermek** részesült támogatásban. Összesen **szakmai tevékenységet 1 821 esetben 571 ellátott gyermek számára végeztek a gyermekjóléti szolgálat családgondozói.**

A gyermekjóléti alapellátás a család belátásán alapuló segítség elfogadását jelentő bizalmi kapcsolat. Kiemelt szerepe van az önkéntességnek, a család együttműködésének.

Az előzőekben ismertetett alapellátási folyamatoknak hozzá kell járulnia a gyermek testi, lelki, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez.

**Amennyiben a kiskorú veszélyeztetettsége az alapellátás folyamataival nem szüntethető meg, speciális gyermekvédelmi hatósági intézkedésre - védelembe vétel - kerül sor.**

Védelembe vétel során törekedni kell arra, hogy a gyermek és család felismerje a változás fontosságát, elfogadják a szakemberek segítségét, és lehetőségeikhez mérten mindent tegyenek meg a gyermek helyes irányba történő fejlődéséért, a családban előforduló zavarok, ártalmak, rendellenességek veszélyeztető körülmények kiküszöböléséért.

**A védelembe vétel 2013. január 1. óta járási hivatali hatáskör.** Adatszolgáltatásuk szerint a védelembe vételi ügyek száma 46 volt.

Az önkormányzat gyermekjóléti szolgálatának feladatai közé tartozik továbbá a szakellátásból („nevelőotthon“) a szülőhöz visszakerülő, a családi közösségbe újra bekapcsolódó gyermek, illetve család segítése, **utógondozása.** A családgondozó segíti a szülő-gyermek kapcsolat helyreállítását, gyarapítja a szülők nevelési, gondozási, háztartásvezetési ismereteit, közreműködik a család lakáskörülményeinek rendezésében, szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájárulásában.

**Egyéb kiegészítő tevékenységek**

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsődével kapcsolatban álló családok 50 %-a a Szociális Földprogramban, 25%-a a Startmunka programban vett részt.

A **Szociális Földprogram** alprogramjainak teljesítettsége 97 % feletti, néhány család kivételével minden család teljesítette. A családok saját maguk termelték meg a fenntartásukhoz szükséges konyhakerti növényeket. Emellett egyéb növényeket is vetettek el saját igény szerint. Átlagosan számolva egy minimálbérnek megfelelő összeggel sikerült a családi megélhetést segíteni. Az állattartási alprogram hozzájárult a családok hús- és tojás szükségletének fedezéséhez. A telet jobb életszínvonalon töltötték el, mint eddig.

A **Startmunka program** hatását a családok jövedelemszerző képességének javulásán keresztül érzékelték a szociális ellátórendszer. A 22 800 forintos foglalkoztatást helyettesítő támogatással és a segélyezési rendszerrel szemben a kétszer-háromszor annyi jövedelmet adó közfoglalkoztatási bér jelentette a problémák enyhítéséhez nyújtott eszközt. Az emberek törekedtek arra, hogy részt vehessenek a közfoglalkoztatásban, ezzel is könnyebbé váljon megélhetésük.

A Gyermekjóléti Szolgálat alaptevékenységei körében kiemelt szerepe van a prevenciós tevékenység végzésének. A gyermek anyagi veszélyeztetettsége végett soha nem tesz javaslatot a szolgálat szakembere a gyermek családjából történő kiemelésére. A cél a család optimális működésének helyreállítása, a gyermek szerető, családi környezetben történő nevelkedésének elősegítése.

**Produktív eszközként a fenti két program jelentősége az anyagi gondok enyhülése területén a hátrányos- és veszélyeztetett helyzetű családok életében kiemelt jelentőségű volt 2013-ban.** Sikerült elérni, hogy az alacsony kvalifikáltságú személyek közül is minél többen regisztráltassák magukat a munkaügyi központban, így lehetővé váljon számukra a közfoglalkoztatásban való részvétel.

### ***Családokat segítő egyéb speciális szolgáltatások a teljesség igénye nélkül:***

A nehéz helyzetben levő családok számára természetbeni segítségnyújtásként **Adományházat** (4080 Hajdúnánás, Dorogi u. 3.) **működtet** a Hajdúnánás Városi Önkormányzat, amelynek szakmai feladatait az intézmény látja el. Ruha, játék-és egyéb adományok gyűjtésével és a rászorulókhöz való eljuttatásával igyekszik segíteni minden munkanapon napi 8 óra munkaidőben.

**Egészségügyi szűrések** szervezésére került sor a felnőtt korosztály számára évi 3 alkalommal, ahol vérnyomásmérés, testsúly-, testzsír-, testtömeg-mérést, valamint vércukorszint-, koleszterinszint-, húgysavszint-mérést biztosított a szolgálat térítésmentesen az érdeklődők számára az egészséges életmód preferálásával egybekötve.

**EU élelmiszeradományt** kiosztása történt 3 165 rászorult személy számára. Az élelmiszeradományt 110 fő részére Tedejre átszállították a tanyagondnoki szolgálat gépjárművével és ott helyben szétosztották a szolgálat munkatársai.

Gyermeknap alkalmából 30 hátrányos helyzetű gyermek kirándulhatott el Debrecenbe, ahol megyeszékhelyünk nevezetességeit ismerhették meg.

A Polgármesteri Hivatallal közösen sokadik alkalommal **a nyári ingyenes szociális gyermekétkeztetés lebonyolítására került sor.** Az étkeztetés a nyári szünetben 49 munkanapon keresztül tartott. Mindennap két dolgozó koordinálta a Közétkeztetési Kft. épületében az étkeztetés zavartalanságát **355 gyermek** (ebből tedeji gyermek 38 fő, kiszállításra került Kft. által) **számára.**



„Komplex szociális és gyermekjóléti alapellátások kialakítása Hajdúnánáson” TÁMOP modellkísérleti program keretében nyújt kiegészítő szolgáltatásokat az intézmény a lakosság részére. A törvényben előírt intézményesült alapszolgáltatások a jelenlegi integrációs lehetőségekkel sem képesek komplex módon segíteni, választ adni a lakosság összetett problémáira, szükségleteire. Alapvető cél tehát a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások fejlesztése, működési hatékonyságának javítása olyan szolgáltatás-koordináció kialakításával, amely a településünkön élő lakosság igényeire adekvát komplex választ tud adni. Ezek megfelelő, helyi ismérvekre épülő tudás átadással, fejlesztéssel valósulnak meg. A szolgálat dolgozói részére a projekt működtetéséhez szükséges informatikai ismeretek elsajátítása belső képzés keretében történik. Ezen kívül a Szolgálat dolgozói részére önismereti-és személyiségfejlesztő tréning, valamint szupervízió megszervezésére került sor. A pályázat keretében eddig meg nem oldott feladatot lát el intézmény az ápolási díjban részesülő hozzátartozók részére szervezett tanácsadással, mentális és pszichológiai tanácsadást fogadóóra keretében biztosít a hozzájuk forduló, segítséget kérő személy részére, élet- és háztartásvezetési tanácsadást ad a Szolgálattal kapcsolatban álló családok részére. Önsegítő tematikus csoportfoglalkozást szerveznek szabálysértést elkövetett 20 gyermek és fiatal számára. Családi délutánok keretében a közösség építése, működtetése, a családok közötti kapcsolat megteremtése és a jól működő család mintaközvetítése valósul meg. 8-10 fő sérült, fogyatékos személy részére mozgásfejlesztő csoportos foglalkozás szervezésére is sor kerül.

### 3/B Gyermek napközbeni ellátása, átmeneti gondozás

Hajdúnánás Városi Önkormányzat a 2013. évben is a nevelési, oktatási intézményei közreműködésével biztosította a családban élő gyermekek életkorának megfelelő *nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést.*

#### Bölcsődei ellátás

A három éves kor alatti gyermekek nappali ellátása a 2011. évben átadásra került, felújított, 50 férőhelyesre bővült Városi Bölcsődében történik.

2012. évtől az intézmény a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsőde önálló szakmai intézményegységeként működik tovább.

2013-ban a bölcsődét igénybevevő gyermekek száma 71 fő volt. 2013 január 01-én beíratott gyermekek száma 31 fő, **2013 május 31-én 51 fő volt. Engedélyezett férőhelyek száma 50 fő.** Életkor szerinti megoszlásuk: 12-23 hónapos 12 %-ban, 24-35 hónapos 60%-ban, 36 hónapos és idősebb 28 %-ban. Nemek szerinti megoszlás szerint: 49 % lány és 51 % fiú. Óvodába ment gyermekek száma 31 fő. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, ingyen étkező gyermekek 10 fő, 50%-os díjkedvezményben részesülő 3 vagy több gyermekes család gyermeke 2 fő volt.

Az elmúlt év folyamán a teljesített gondozási napok száma 7 007, beíratott gyermekek napi száma éves összesítésben 10 968, nyitvatartási napok száma 251 volt.

2013. márciusától új bölcsőde orvos végezte a státusz vizsgálatokat és havonta két alkalommal a szokásos bölcsőde orvosi vizsgálatokat. Az 1 év alatti gyermekeknél havi rendszerességgel, az 1 év feletti gyermekeknél 3 havonta szükséges a vizsgálatok végzése.

A bölcsődei gondozó- nevelőmunka filozófiáját is a gyermekvédelem preventív funkciója hatja át. A gyermekek gondozása, nevelése, fejlesztése lehetőséget ad a társadalom által elvárt szülői magatartás formálására. A férőhelyfejlesztés révén nagyobb számban vehetik igénybe a szociálisan hátrányos helyzetű családok gyermekük napközbeni ellátására a bölcsődei szolgáltatást, lehetőséget teremtve ezzel a környezeti hátrányok kialakulásának megelőzésére, mérséklésére.

A Városi Bölcsőde szakdolgozói munkájukat heti 40 órában, délelőtti és délutáni beosztásban végzik. A kisgyermeknevelők munkarendje napi 8 óra, amelyből 7 órát közvetlen munkaterületen kötelesek eltölteni. Minden csoportban a gondozónők a szülők igényeinek megfelelően tartanak fogadóórát.

A bölcsődei alapfeladatokon kívül egyéb programokat is szerveztek:

- februárban farsangot, ahol a gyermekek álarcot készítettek,
- április hónapban húsvét jegyében locsolóvers tanulása és piros tojás festése volt,
- május hónapban Anyák napja ünneplése filcből tulipán készítéssel,
- június 07.-én nyílt napot gyermeknappal egybekötve ünnepeltek verseléssel, meséléssel,
- hangszeres muzsikával, lufi-bohóccal, ételkóstolóval és megvendégléssel,
- szeptember hónapban a Bocskai István Általános Iskola pedagógusai kedveskedtek a
- gyermekeknek a meseolvasási hét keretén belül,
- december hónapban a mikulás látogatta meg a gyermekeket.

Városi Bölcsőde folytonosan nyitva tartó intézmény, a gyermekeket napi 12 órában fogadja. 2013-ban mindössze (március 15.-én-nemzeti ünnep, április 01.-én – húsvét, május 20.-án – pünkösd), valamint 4 szakmai napon (április 26.-án, június 20.-án, szeptember 27.-én, november 07.-én, december 11.-én), illetve a téli szünet ideje alatt zárta be kapuit, amely minimálisnak tekinthető.

A kisgyermek nevelésében egyre nagyobb támaszt nyújt és egyre nagyobb erőt képvisel a nyugalom és a biztonság, melyet a szépen felújított, bővített Városi Bölcsőde sugall a gyermekek és a szülők számára egyaránt.

A **város tagóvodái** is magas szakmai színvonalon végzik tevékenységüket, látják el nemcsak a nevelési-oktatási feladataikat, de **kiemelten kezelik a rászoruló gyermekek felzárkóztatását is.**

Az **általános iskolák** a szociális hátrányt kompenzáló tevékenységeik keretében felzárkóztató foglalkozások tartásával támogatják a rászoruló gyermekeket.

Mint az a képviselő-testület számára ismeretes, 2013. évtől kezdődően állami feladat az általános és középiskolás korúak nevelése-oktatása, így ezen korosztály napközbeni ellátására a Klebelsberg Intézmény, illetőleg megyei intézményi keretein belül kerül sor.

## Gyermekek nyári felügyelete

Hajdúnánás Városi Önkormányzat a nyári szociális gyermekétkeztetéshez kapcsolódóan, azzal párhuzamosan 2013.évben is felmérte a város általános iskolás korú gyermekeinek nyári napközi gyermekfelügyelet igényét. A tapasztalatok szerint egyre nagyobb igény

mutatkozik e szolgáltatás iránt. Míg 2011. évben 60, 2012. évben 90, **2013. évben 120 gyermek számára vált lehetővé a napközbeni ellátás és ezzel párhuzamosan az étkezés biztosítása.** Az alsó tagozatos gyermekek nagyobb számban, míg a felső tagozatos korú gyermekek összevont csoportban való felügyeletére került sor TÁMOP pályázat keretében foglalkoztatott gyermekfelügyelők által.

A tárgyi feltételek a Hajdúnánás, Polgári utca 71. szám alatti iskolában kerültek kialakításra, de több közintézmény, civil szervezet is közreműködött a minél változatosabb, színvonalasabb gyermekfelügyelet biztosításában. Mozi, könyvtár látogatás, fürdőzés, kézműves foglalkozások, sport és egyéb versenyek tették színessé a napközis gyermekek nyári szünidejének eseményeit.

### **3/C Gyermekek átmeneti gondozása**

A gyermekek átmeneti gondozására a szülő, vagy más törvényes képviselő kérelmére és beleegyezésével kerül sor ideiglenes jelleggel, ha a szülő a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

Hajdúnánáson az átmeneti gondozást az önkormányzattal megkötendő szerződés alapján a megfelelő képesítéssel és tárgyi feltételekkel rendelkező helyettes szülő biztosíthatja. Jelenleg ilyen tevékenység végzése Hajdúnánáson nincs.

## **4. A felügyeleti szervek által végzett ellenőrzések tapasztalatai**

2013. évben a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala törvényességi ellenőrzést végzett a Hajdúnánási Közös Önkormányzati Hivatal Önkormányzati és Igazgatási Irodájának Szociális Csoportjánál. Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy a szociális ellátások tekintetében törvénytelen kifizetés nem történt. A csoport szociális ügyintézői a jogszabályoknak megfelelő intézkedéseket hoztak, melyek tartalmilag kifogástalanok, egy-két helyen adminisztratív pontosításra hívták fel a figyelmet.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsőde ellenőrzésére 2013. évben több alkalommal került sor a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala részéről, elsősorban a fenntartó kérelmére történő működési engedély módosításához kapcsolódóan.

A hatóság vizsgálata alapvetően arra irányult, hogy a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Bölcsőde működése megfelel-e a hatályos jogszabályoknak, személyi és tárgyi feltételeknek. A vizsgálatok nyomán a fenntartó a szükséges módosításokat – szakmai létszám emelése, akadálymentesítés – elvégezte, a változások nyomán szükséges dokumentációt kiegészítette, módosította.

Az ellenőrzés tapasztalata, hogy az intézményben széleskörű információs rendszert működtetnek, az ügyfelek mind szélesebb körű ellátása érdekében sokrétű együttműködési rendszert alakítottak ki, az intézmény segítségével részt vesznek a Szociális Földprogramban is.

## **5. Javaslatok**

Hajdúnánás Városi Önkormányzat 2013. évben elkészítette a *helyi esélyegyenlőségi programját*, melyben a széleskörű helyzetelemzés megállapításaiból a gyermek lakosságra

való figyelemmel intézkedések sora van folyamatban: nyújtott nyitva tartás a bölcsődében és óvodákban, egészségügyi prevencióként HPV védőoltás ingyenes biztosítása, az óvodákban a 2013. szeptembertől kötelező személyi feltételek biztosítása.

A 2013. évi Gyermekvédelmi Fórum alkalmával a résztvevő szakemberek és a jelzőrendszer tagjai elismeréssel vették tudomásul a város önkormányzatának a szociálisan rászoruló városlakók megsegítésére tett erőfeszítéseit, intézkedéseit, a szakemberek szociális érzékenységet, amellyel a klienskört kezelték és amellyel a pályázatok megvalósulásán dolgoztak.

## 6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Hajdúnánáson a bűnmegelőzési program végrehajtására Bűnmegelőzési Tanács alakult, továbbá megerősödött a közterület-felügyelet, valamint a település külterületének őrzését biztosító mezei őrszolgálat munkája.

A Hajdúnánási Rendőrkapitányság a közlekedésbiztonsági, közbiztonsági, bűnmegelőzési tevékenysége során kerül kapcsolatba a város gyermeklakosságával. Mint az észlelő és jelzőrendszer tagja, az alábbi összesítésben számolt be a 2013. évi kiskorúak által elkövetett jogsértésekről:

	Gyermekkorúak által elkövetett	Fiataikorúak által elkövetett
<b><i>Szabálysértés</i></b>	<b><i>Nincs adat</i></b>	<b><i>Nincs adat</i></b>
Vétség	1	12
Bűntett	3	3

A **szabálysértések** miatt jellemzően a KRESZ szabályok (engedély nélküli vezetés) be nem tartása miatt indultak eljárások fiataikorúak ellen.

**Bűnügyekben** jellemzően vagyon elleni vétségek miatt indultak eljárások fiataikorúak ellen. Az elmúlt évben lopás miatt 2, garázdaság miatt 7, testi sértés miatt 1, zaklatás miatt 1, közokirat-hamisítás miatt 2, magánokirat-hamisítás miatt 1, orgazdaság miatt 1 esetben fejeztek be eljárást fiataikoru személyek ellen.

Gyermekkorú ellen 2 esetben testi sértés, 1 esetben szemérem elleni erőszak és 1 esetben rongálás miatt indult eljárás.

Tavaly Hajdúnánáson eltűnés miatt összesen 6 fiataikoru személyt köröztek, akik közül 3 fő családban él, 3 fő intézeti nevelt.

**Gyermekkorúak sérelmére elkövetett** szabálysértés nem volt. Viszont volt vétségnek minősülő 1 tartás elmulasztás, 1 könnyű testi sértés, 2 lopás, valamint bűntettnek minősülő 1 kiskorú veszélyeztetés, 1 testi sértés, és 1 szemérem elleni erőszak.

**Családon belüli erőszak** kapcsán tett intézkedéseik általában a szülők italozó életmódja következtében – a gyermek előtt zajló – egymás közötti veszekedések miatt történtek. Ritkábban fordult elő a gyermekek bántalmazása. A szülők magatartása gyakran veszélyezteti a gyermekek ellátását, megfelelő testi és szellemi nevelését.

**Kábítószerrel visszaélés** miatt fiataikoru ellen nem indult eljárás. Ebben a bűncselekmény kategóriában igen magas a látencia, ami miatt pontos képet nehéz

megállapítani. A Rendőrség tapasztalata szerint térségünkben sajnos egyre jellemzőbb a kábítószer fogyasztás.

**Bűnmegelőzés céljából a Rendőrség a média útján tájékoztatja a lakosságot a területünkön előforduló bűncselekményekről. Kiskorúak célzott felvilágosítására osztályfőnöki órák keretében kerül sor.**

## 7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Hajdúnánás Városi Önkormányzat **számos civil szervezettel együttműködik**, melyek közül a gyermekvédelmi tevékenység szempontjából legjelentősebb a „Mi Érted Élünk Egyesület”-tel kiépített kapcsolat. 2013. évben a Városnap alkalmából rendezett jótékonysági bál bevétele került az egyesület számára felajánlásra, hogy a sérült gyermekek gyógykezeléséhez, utaztatásához megfelelő forrást biztosítson.

Jelentős az Okkal-Más-Okkal Ifjúsági Egyesülettel való együttműködés is, melynek során városi események, rendezvények sora valósul meg az egyesület koordinálásával, vagy például a nyári napközi foglalkozási lehetőségeinek palettáját is színesítik az egyesület által szervezett programok.

A bűnmegelőzésben résztvevő polgárőr szervezetekkel is kiépült, jó kapcsolatot tart az önkormányzat. Elsősorban rendezvények biztosításakor, a közrend és a közbiztonság védelmében, a rendőri szervekkel együttműködve végzik tevékenységüket.

## 8. Összegzés

Az eddig leírtakból is kitűnik, hogy a város önkormányzata és intézményhálózata messze túlhaladja a kötelezően reá háruló feladatok megvalósítását. A város vezetése törekszik arra, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység pályázati források felhasználásával jól kiegészítésre kerüljön, a szakemberek által nyújtott szükséges szolgáltatások a legmegfelelőbb szervezetrendszeren és folyamatokon keresztül jussanak el a városlakókhoz, váljanak biztos alappá, hogy az együttműködések kapcsán minél kevesebb esetben kerüljön sor hatósági intézkedések megtételére.

A fentiek alapján elmondható, hogy városunkban 2013. évben a gyermekekkel való közreműködők összehangolt munkája volt tapasztalható, amelyben a gyermekekre való odafigyelés, a prevenció feladatok felvállalása érződik.

Hajdúnánás, 2014. április 15.